

Kong Christian den Fjerdes Begravelse.

Af H. R. Hiort-Lorenzen.

Den eneste udførlige Efterretning, der haves om Kong Christian den Fjerdes sidste Dage og hans Død, findes i den Ligtale, som hans Hofprædikant Laurids Jacobsøn Hindsholm¹⁾ holdt over ham. Det paagjældende Afsnit lyder saaledes:

»Hans Mayst. sidste Svaghed hafuer icke været nogen synderlig formeëret Siugdøm, men meere en Mattighed, som hand nogle Maaneder før sit salig Endeligt hafuer befundit, i det Naturen, som med stor Sorg og stetzeva-

¹⁾ Han var født paa Hindsholm i Fyn, blev 1647 Kongens Hofpræst og Skriftefader og døde 1663 som Biskop i Odense. Talens Titel lyder saaledes: »Førstelig Leffnetz oc Døds Speyl, udi Guds Folckis frommeste oc fornemmeste Kongis Davids Exempel, der den Stormectigste oc Høyborne Førstis oc Herris, Konning Christian den IV. Danmarckis, Norgis, Venders oc Gothers Konning, Hertug udi Schleszvig, Holsten, Stormarn oc Dyttersken: Grefue udi Oldenbørg oc Delmenhorst, Hans Mayst. høisørgelig Ligbegængelse, med Kongelige Ceremonier oc Skicke, udi mange høiborne Førstelige Personers, høyanseelige Gesandters, oc den Velborne Adelstands: Saa oc fornemme Geistligis oc Verdsligis meget Folckrige Forsamling, klagelig bleff holden udi vor Frue Kircke i Kiøbenhaffn, den 18 Novemb. Anno 1648, Nogenlunde fremviist af Lauritz Jacobsøn, Hoffprædicant. Prentet udi Kiøbenhaffn aff Jørgen Lamprecht, oc findis hos Jochim Moltke tilkiøbs, Aar 1649.«

rende Møye oc Arbeit, hand sig i sin langvarig Regiering hafuer paatagit, er blefuen svecket oc udmattet, den begynte effter Haanden at afftage, at hand ingen solidiores cibos oc Haard Spise kunde fordøye, oc om Natten lidet soffue. Vel have Medici, der vaare hos H. M. som i deris Profession ere meget forfarne oc berømte, med flid giort deris, med tienlige Medicamenter at forordne; Men Naturens Kraffter vaare saa sueckede, at de intet kunde vircke eller udrette.

»Oc endog Kraffterne saaledis haffde afftaget, oc det vaar i den kaalde Vinter, reyste H. M. dog fra Friedericksborg til Kiøbenhavn den 21. Febr: lod sig dagligen iklæde; Alle indkommende Skrifuelser oc Supplicatzer lod hand læse for sig, gaff derpaa Suar oc Beskeed, Underskreff huad ferdig vaar giort, oc vilde icke legge sig til Sengs, førend den 26. Febr. som vaar tredie Dagen for hans salige Endeligt, da hand ved Sengen, maatte bliffue slet beliggende.

»Den anden Dagen, som vaar en Søndag, lod hand dog prædicke for sig paa Sengen liggende, gad alligevel da intet talet. Men ofuer Middag samme Dag, som vaar den 27. Februar, der Klocken vaar ved it, lod H. M. mig indkalde, oc der Jeg kom til Sengen, racte han mig Haanden, tog hart, oc sagde: **Her ligger jeg, en Guds fange.** Huorpaa Jeg svarede, det nu saa GUDs Faderlig Villie at være, aff huilcken hand pleyer sine kiere Børn med det naadige Siugdoms Fengsel at prøffue, at hand kand føre dem disz nærmere til sig, oc udi Gudfryctigheds øfvelser opholde, Huorfor, endog Jeg vel veed, sagde Jeg, Eders Mayst. at hafue Gud fast i sit Hjerte, oc sig paa Christi Fortienneste at forlade, vil Jeg dog haffue Eders Mayst. formanet, nu at holde hart der ved.

»Huor til H. M. suarede: **Ne dubites:** Oc strax paa Danske: Tuifler ickon intet derpaa.

»Jeg tuiffler icke der paa, naadigste Konge, sagde Jeg, men effterdi Jeg icke veed noget, som udi nogen Nød oc Modgang kand giffue bedre oc bestandigere Trøst, end

Christi Jesu hellige oc uskyldige Pinis oc Døds gudelig oc flittig betractelse, ville Jeg Eders Mayst. her om erindre, at E. M. her aff ville nu fatte sig den bedste oc krafftigste Trøst i Hiertet til at opholde sig med i denne sin store Svaghed.

»Her paa suarede H. M. **Det hafuer Jeg altid gjort.** Laae saa lidet stille.

»Der effter rakte hand mig atter Haanden oc sagde: **Nu gielder det.**

»Huor til Jeg suarede, at den Almectigste gode Gud, som H. M. den Siugdom selv hafde paalagt, skulle vel hannem der udi naadeligen styrcke oc opholde: Thi hans Krafft fuldkommis i skrøbelighed.

»Oc effterdi H. M. befandtis meget suag oc affmæctig, begierede Jeg underdanigst, vi maatte falde ned oc giøre Bøn for hannem til Gud om naadig bistand oc lindring, huilcket H. M. gierne bevilgede, oc self strax med sammenlagde Hender begynte at bede. Effter Bønnen formanede Jeg Hans M. hand med David nu ville hierteligen sucke af Psalm: 51. Gud være mig naadig effter din Miskundhed, affslæt mine Synder effter din store Barmhiertighed, toe mig vel aff mine Miszgierninger, oc giør mig reen aff alle mine Synder.

»Huor til H. M. lod see saa meget stor oc synderlig Andact, med sammenlagde oc opløfftede Hender, saa at oc alle de hosstoede felde Taare der ved.

»Oc effterdi H. M. altid gierne maatte lide Sang, siuntes raadeligt at spørge om vi maatte siunge en Psalme: Huortil H. M. suarede med behagelighed: **O Ja!** Bleff derfor strax begyndt: **Allene til dig, HERRER JESU CHRIST,** etc.

»Huor H. M. da til huer Linie opløffte sine Hender med største Andact.

»Derpaa blev Hans M. formanet, at hand med den Gudfryctige Patriarck Jacob, nu ville stride mandeligen, oc icke slippe, før end hand fick Velsignelsen. Suarede da med gudelig iffrighed: **Her vil icke slippes.** Jeg sagde

derfor: O salig er den, som kand stride den gode Strid, beholde Troen oc en god Samvittighed: thi hannem er Retfærdigheds Krone henlagt, som HERren skal gifue dem der elske hans herlige Obenbarelse.

»**Gud ske Loff**, suarede Hans Mayst. Strax bleff siungen: Min Sjel nu loffuer HERren, etc. Huilcken Psalme H. Mayst. altid meget elskte, som hand oc der sin store Hiertens Andact med Hænder oc Factor lod see oc kiende.

»Der effter bleff siungen: **Jeg beder dig, min HERre oc Gud**, etc. Oc siden: Naar vi i største Nøden staa etc.

»Oc imellem huer Psalme bleff H. M. adskillige trøsterige Sprøge aff Skrifften forreholdt, som til den Tid oc Leylighed kund tienne. Huilcke M. M. med største flid hørde og merckte.

»Som H. M. nu lod see saa stor Andact med Tro oc Lengsel effter Gud, huortil H. Mayst. Canceler, den ædle oc velborne Herre, Her Christian Thomæsøn, gaff hannem stor Aarsag, med synderlig Trøst oc erindring af Guds hellige Ord, som hand hannem vidtløfteligen, med stor Devotion og hiertelig bevegelse foreholt. Haffuer velbemelte Her Cancellor H. M. om det høyværdige Sacramente at bruge, strax anmodet, sagde det at være H. M. en meget god Tærepenge, oc sicker Leyde paa sin nu forestaaende Reyse igiennem Dødtzens mørcke Dall. Huilcket H. M. med største behagelighed gierne bejaede, oc sig der til strax beredte. Der da Absolutionen skeed vaar, haffuer hand det med største Hiertens Andact annammet, oc imidlertid lod sig holde op i Sengen. Oc der Bønnen oc Velsignelsen ofuer hannem vaar giort, blef siungen: **Vor HERRis Jesu Christi Fred**, etc. Derpaa lagde H. M. sig til Rolighed, oc taledede icke meget der effter.

»Om Natten der effter, saa ocsaa om anden Dagen den 28. Febr. tog Siugdømmen jo meere oc meere offuerhaand, at H. M. da intet synderlig haffuer talet. Lod dog siunge for sig om formiddagen den Psalme: Herre JESU Christ, sand Menniske oc GUD, etc. Ved to siet effter Middag, som H. M. lod sætte sig paa en Stoel: oc hand

da vaar ofuermaade meget afmectig, formanede Jeg H. M. hand jo vilde holde hårt ved Gud med it troende hierte oc blifue Gud sin HERre tro indtil Enden, at hand kunde faa Liffsens Krone, betenckende at ingen vorder salig uden den allene, som indtil Enden blifuer bestandig. Da vinckede H. M. adt mig med Haanden, oc sagde liudeligen tuende gange: **I tør intet tuiffle: I tør intet tuiffle.**

»I all sin Siugdum lod H. M. see en meget synderlig oc underlig **Taalmodighed**, at hand sig ofuer sin Angist oc smerte icke engang beklagede, saa at mand den hellig Aands krafftig forarbeidelse udi hannem, end oc der aff skinbarligen kunde mercke.

»Oc som den S. Konge vaar i Himlene, førend hand kom i Himlene, oc bleff gandske affskild fra dette jordiske væsen, haffuer hand oc aldelis slaget Hu oc Sind fra dette timelige, saa hand ey med ringeste Ord, med noget aff alt det i Verden er, sig befattede: men med Hierte oc Tanker søgte oc lengtis ickon effter det himmelske oc ævige; Inderlig begierende oc med attraa forventende, at den naadige Gud ville komme med naadig Forløsning, oc hannem i sin evig Ro oc Glæde hjemføre.

»Huilcket Hans M. ocsaa samme Afften, der Klocken vaar slagen fem, er vederfaret, da hand med fuldkommen Fornufft, meget stille oc uden bevægelse, sødelig oc salig i HERren hønsoff, der den S. Herre i denne forgengelig Verden haffde leffuet halfffierdesinds tiuffe oc et Aar, ringer sex Uger¹⁾.«

Kongen døde med Hofpræstens Haand i sin. De to sidste Nætter, Kongen levede, veg Rigshofmesteren Corfits Ulfeldt og Leonore Christine ikke fra hans Seng, og den sidste Nat var ogsaa hendes Søster Hedvig, som var gift med Ebbe Ulfeldt, Kansleren Herr Niels Trolle, Sekretæren Otte Krag, Kammerjunkeren Ebbe Gyldenstjerne, Dr. Oluf Worm, Dr. Otto Sperling og mange af Kongens Tjenere tilstede ved Dødsleiet.

¹⁾ Kongen var født den 12. April 1577 paa Skanderborg.

Dagen efter blev Kongens Lig balsameret i hans Forstue, hvor det henstod, indtil det den 6. Marts lagdes i Kiste. Her blev ogsaa det bekjendte Billede af Kongen paa Dødsleiet malet af Bernt Hilwartz. Den 9. Marts blev Liget ført til Kapellet paa Kjøbenhavns Slot, men uden stor Høitidelighed, idet foruden Drabanterne kun tolv Adelsmænd gik ved Siden af Kisten og kun tyve Fakler bares foran og tre bagefter. Slotskirken var beklædt med Sort, baade Hvælvinger, Vægge, Alter og Prædikestol. Kisten stod under en sort Fløilshimmel med brændende Voksllys omkring og bevogtedes Dag og Nat af Hofjunkere og Drabanter i over otte Maaneder lige til Begravelsen.

Imidlertid var Hertug Frederik fra Flensborg Slot, hvor han i flere Aar havde boet og kort efter sin Broders, den udvalgte Tronfølger Christian den Femtes Død den 2. Juni 1647 var bleven udnævnt til Statholder i den kongelige Del af Holsten og Slesvig, og hvor hans to ældste Børn, den senere Kong Christian den Femte og Anne Sophie, der siden blev Kurfyrstinde af Sachsen, var fødte, tilligemed Hertuginde Sophie Amalie den 5. Marts ankommen til Kjøbenhavn. Han var endnu ikke valgt til Tronfølger. To Uger efter den udvalgte Tronfølger Christian den Femtes Død var de to Landkommissærer Peder Lange til Kjærgaard og Erik Juel til Hundsbæk hos Kongens Kansler for at opfordre ham til at fremskynde Tronfølgervalget, men Kansleren svarede, at den afdøde Tronfølger først skulde begraves. Dette skete den 8. November 1647, og da de to Landkommissærer den 17. November atter henvendte sig til Kongens Kansler om Tronfølgervalget, fik de at vide, at Begravelsen den 10. November var berammet til den 17. April 1648. Afholdt var Hertug Frederik ikke af Adelen, men han var den eneste, der kunde vælges af Kongehuset, thi de gottorpske, plønske og sønderborgske Hertuger stod ganske fjernt fra Adelen, der havde Hovedindflydelsen paa Kongevalget. Den 15. April 1648 kom Stænderne, Adelens, Geistlighe-

dens og Borgerstandens Befuldmægtigede, til Kjøbenhavn, og den 18. April afleverede de deres Fuldmagter paa Slottet, men Forhandlingerne om Haandfæstningen varede næsten tre Uger, saa først den 4. Mai foregik Stændernes Hylding, og den 7. Mai blev Hertug Frederik paa Kjøbenhavns Slot af de tre Stænder høitidelig valgt til Konge af Danmark, ved hvilken Leilighed der blev holdt danske Taler, som den unge Dronning ikke forstod, af Rigshofmesteren paa Stændernes og af Kongens Kansler paa Kongens Vegne, hvorefter der blev affyret tre Salver af sex Kompagnier Borgerskab og tre Salver af ni Kanoner paa Slotspladsen, hvor ogsaa den offentlige Hyldning foregik den 6. Juli.

Den 8. August reiste Kongen og Dronningen til Norge med fire Rigsraader, og den 24. August blev de begge hyldede i Christiania som Norges Konge og Dronning. Til Rigsraadets Misfornøielse tog de efter Norgesreisen tilbage til Flensborg Slot, hvor deres to smaa Børn var efterladte, og her blev alle Forberedelserne til Begravelsen og til de med Kroningen faa Dage efter forbundne store Høitideligheder aftalte.

Da Begravelsesdagen omsider var bestemt til den 18. November, tilskrev Kongen den 2. Oktober Rigsraadet, at »eftersom Vi naadigen er till sinds den Stormectiste Høibaarne Fyrstes og Herres Hr. Christian den Fjerde Danmarckes, Norges, Wendes och Gothes Konnings, Hertug udi Sleszvig Holsteen Stormarn och Dythmarsken, Greffue udi Oldenborg og Delmenhorst, Woris Elsk. kiere Hr. Faders salig och Høilofflig i hukommelsze, Hans salige Liig den 18 Novembris førstkommendes udi Vor Frue Kiercke udi Vor Kiøbstad Kiøbenhaffn at lade nedsætte, da beder Vi eder og naadigen begiere, at i formedelst atskillige vichtige ærende Os och riget magt paaliggende vilde møde udi fornævnte vor Kiøbstad Kiøbenhaffn den 6 Novembris tilforne och siden Os til villie och behaug och høibemelte Woris kiere salig Hr. Fader till tieniste till den bestemte Tiid med Eders Christelig nær-

verelse Hans Khs. liigs begængelse ære. Och at I udi lige Maader till fornævnte tiid wille tage eders Hustrue og hendes Jomfruer med Eder, at de och til fornævnte tiid kunde vere tilstede och giøre Hans Kh. den wel fortiente ære och sidste tilbørlige tjeneste.....« Brevets Slutning omhandler den kort efter paafølgende Kroning. Rigsraaderne og deres Hustruer vare:

Rigshofmesteren, Hr. Corfiits Ulfeldt (1616—1664) og Fru Eleonore Christine, Kongens Datter med Christine Munk (1621—1698). — Kongens Kansler, Hr. Christian Thomesen Sehested (1590—1657), 1644 Enkemand efter Fru Mette Rosenkrantz Holgersdatter. — Rigsmarsken Anders Bille (1600—58) og Fru Sofie Rosenkrantz Jacobsdatter † 1667. — Rigsadmiralen Ove Giedde (1594—1660) og Fru Dorthe Urne Knudsdatter † 1667. — Rigskansleren, Hr. Christoffer Urne (1594—1666) og Fru Sofie Lindenov Hansdatter (1608—1652). — Norges Statholder Hannibal Sehested (1609—66) og Fru Christiane, Kongens Datter med Christine Munk. — Hr. Mogens Kaas til Støvringgaard (1576—1656), 1646 Enkemand efter Fru Sidsel Friis Jørgensdatter. — Hr. Tage Thott til Eriks-holm (1580—1658) og Fru Jytte Gyldenstjerne Laxmandsdatter † 1650. — Hr. Christoffer Ulfeldt † 1653 og Fru Maren Urup Ovesdatter. — Hr. Oluf Parsberg til Jernit (1589—1661) og Fru Karen Kruse Enevoldsdatter † 1661. — Jørgen Seefeld til Refsnæs (1594—1662), ugift. — Gregers Krabbe til Torstedlund (1594—1655) med Fru Dorthe Daa Clausdatter † 1675. — Hans Lindenov til Gaunø (1606—1659) med Fru Elisabeth Augusta, Kongens Datter med Christine Munk (1623—1677). — Iver Vind til Grundet (1590—1658) og Fru Helvig Skinkel Nielsdatter † 1667. — Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm (1585—1661) og Fru Anne Gyldenstjerne Prebensdatter † 1667. — Hr. Frederik Reedtz til Thygestrup (1586—1659) og Fru Sofie Høeg Styggesdatter (1588—1653). — Niels Trolle til Troi-holm (1599—1667) og Fru Helle Rosenkrantz Holgersdatter † 1685, begge begravede i Trollernes Kapel i Roskilde Domkirke.

Samme Dag, som Rigsraaderne fik Kongens Brev, blev der udfærdiget Breve til efternævnte 252 Adelsmænd om ligeledes at møde med deres Fruer og Jomfruer baade til Ligbegængelsen og til Kroningen og forblive og hjælpe at forrette, hvad der videre baade til Kongens og til Rigeres Ære vorder anordnet og befalet. Enkemændene og Ungkarlene fik særskilte Breve.

Jylland:

Niels Krag til Agerkrog (1574—1650) med Fru Jytte Høeg Styggesdatter (1589—1659). — Gunde Lange til Kjølbysgaard (1576—1652) med Fru Anne Krabbe Nielsdatter † 1658. — Thomas Kaas til Ørndrup † 1651 med Fru Anne Vind Jacobsdatter (1587—1683). — Erik Juel til Hundsbæk † 1657 med Fru Sophie Sehested Clausdatter. — Hans Lykke til Krabbesholm, døde kort før Begravelsen. — Peder Gersdorf til Sæbygaard † 1651 med Fru Anne Lykke Jacobsdatter † 1658. — Axel Juul til Volstrup (1606—71) med Fru Elisabeth Friis Christensdatter † 1677. — Axel Juel til Bjørnsholm (1597—1664) med Fru Rigborg Arenfeldt Hansdatter til Gunderup. — Niels Parsberg til Eskjær (1605—88) med Fru Helle Gyldenstjerne Mogensdatter. — Mogens Høeg til Kjærgaards-
holm (1593—1661) med sin 2. Hustru Fru Christence Rosenkrantz Jacobsdatter † 1619. — Mogens Sehested til Holmgaard (1598—1657) med Fru Lisbet Gyldenstjerne Knudsdatter til Tim (1608—50). — Henrik Below til Spøtrup † 1674 med Fru Johanne Lykke Iversdatter. — Erik Kaas til Aggersborggaard med Fru Elisabeth Høeg Jacobsdatter. — Jørgen Høeg til Todbøl † 1656 med sin 2. Hustru Fru Regitze Parsberg Vernersdatter (1612—66). — Peder Lange til Kjærgaard † 1661 med Fru Lisbet Friis Nielsdatter. — Christoffer Hvas til Hennegaard (1598—1658) med Fru Anne Staverskov Fastisdatter. — Henrik Bille til Billeskov † 1655 med Fru Lisbet Lykke Eilersdatter (1585—1674). — Jørgen Arenfeldt til Vaar-
gaard (1589—1658) med Fru Rigborg Lindenov Hansdat-

ter. — Jørgen Kruse til Hjermelevgaard † 1668 med Fru Beate Bülow Joachimsdatter (1606—57). — Ebbe Ulfeldt til Egeskov (1610—54) med Fru Mette Grubbe Jørgensdatter (1615—83). — Laurids Pogwisch til Skrumsager † 1667 med Fru Kirsten Lange Nielsdatter † 1656. — Frands Pogwisch til Ravnholt † 1653 med Fru Hilleborg Krafse Christoffersdatter † 1661. — Otte Lunov til Herpinggaard † 1660 med sin 3. Hustru Fru Anne Krabbe Olufsdatter. — Niels Lykke til Harrested † 1663 med Fru Magdalene Gyldenstjerne Henriksdatter. — Herluf Mormand til Brandholm † 1656 med Fru Mette Munk Frederiksdatter † 1652. — Manderup Due til Halkjær (1598—1660) med Fru Anne Skeel Albertsdatter (1607—62). — Jost Høeg til Bjørnholm (1578—1649) med Fru Anne Rantzau Frandsdatter (1586—1656). — Hans Bille til Jungergaard (1601—72) med Fru Beate Gøye Henriksdatter † 1672. — Jens Høeg til Vang (1591—1648, død 3 Uger efter Begravelsen) med Fru Margrethe Holck Christensdatter (1598—1661). — Corfits Ulfeldt til Matstrup † 1690 med Fru Anne Margrethe Høeg Mogensdatter (1628—50). — Jørgen Rosenkrantz til Kjeldgaard † 1675 med Fru Christence Juel Jensdatter (1612—80). — Jørgen Marsvin til Aunsbjerg (1609—71) med Fru Anne Helvig Gyldenstjerne Mogensdatter til Aalegaard (1617—92). — Christoffer Bille til Meilgaard med Fru Anne Sofie von Taubadel † 1667. — Henrik Rantzau til Schönweide (1599—1674) med Fru Sofie Lindenov Hansdatter til Heiselt (1589—1666). — Valdemar Lykke til Gunderslev Kloster (1614—57) med Fru Sofie Reedtz Frøderiksdatter (1613—90). — Christian Lange til Rønnoyholm † 1657 med Fru Karen Brockenhuus Clausdatter † 1680. — Steen Rodsteen til Lerbæk † 1664 med Fru Margrethe Urne Lavesdatter † 1664. — Tyge Kruse til Balle (1622—50) med Fru Margrethe Steensen Vincensdatter (1625—78). — Niels Harboe til Nebel † 1649 med Fru Anne Lunov Lauridsdatter † 1667. — Palle Rosenkrantz til Urup (1584—1651) med sin 2. Hustru Fru Ingeborg Krabbe Nielsdatter. —

Christoffer Friis til Aastrup † 1657 med Fru Vibeke Juel
 Jensdatter. — Frands Lykke til Overgaard (1591—1655)
 med Fru Lisbet Brok Eskesdatter (1603—52). — Axel
 Urne til Kjellerup (1598—1653) med Fru Anne Rodsteen
 Markvardsdatter (1595—1653). — Hendrik Linderot til
 Kongensgaard, adlet 1. Dec. 1646, faldt 30. Oct. 1657, med
 Fru Dorte Kaas Clausdatter. — Jens Bildt til Hestrup
 † 1673 med Fru Lisbet Krabbe Eriksdatter (1624—58). —
 Casper Gersdorff til Bustrup (1600—58) med Fru Anne
 Ulfeldt Mogensdatter (1598—1655). — Jørgen Juul til
 Aggersbølgaard med Fru Ellen Arenfeldt Hansdatter.
 — Christen Kaas til Skibstedgaard med sin 2. Hustru Fru
 Mette Dyre Jensdatter. — Peder Seefeld til Havnø † 1674
 med Fru Margrethe Rosenkrantz Pallesdatter † 1681. —
 Knud Seefeld til Bjørnkjær † 1683 med Fru Karen Friis
 Iversdatter. — Erik Krabbe til Strandbjerggaard (1593—
 1659) med Fru Maren Kruse Mogensdatter. — Manderup
 Abildgaard til Skodborg † 1666 med sin 2. Hustru Fru
 Helvig Arenfeldt Hansdatter (1596—1655). — Johan Bro-
 ckenhuus til Lerbæk (1588—18. Dec. 1648, næppe en Mnd.
 efter Kroningen) med Fru Helvig Bille Eriksdatter (1610
 —74). — Valdemar Daa til Bonderup (1616—91) med Fru
 Else Kruse Jørgensdatter (1627—67). — Jørgen Hartvig-
 sen til Kjærsgaard (1594—1666) med Fru Birgitte Bille
 Ovesdatter til Lindved † 1653. — Sivert Brockenhuus til
 Ullerup † 1688 med Fru Helvig Sandberg Ulriksdatter
 (1617—1700). — Gunde Rosenkrantz Jacobsdatter † 1685.
 — Ditlev von Buchwald til Gram med Fru Margrethe
 Rantzau. — Erik Hvas til Skjørtholt (1615—62) med Fru
 Sofie Basse Hansdatter † 1667. — Johan Brockenhuus til
 Sebberkloster † 1673 med Fru Anne Rantzau Johansdat-
 ter. — Jacob Lindenov til Hundslund Kloster (1617—72)
 med Fru Christence Brahe Tygesdatter (1626—72). —
 Hans Skade til Rolsøgaard med sin 2. Hustru Fru Inge-
 borg Sparre Emmiksdatter. — Hans Basse til Gjerum-
 gaard † 1649, var allerede 1631 Enkemand efter Fru Ma-

ren Orning Vilsdatter (f. 1590). — Henrik Sandberg til Kvelstrup † 1651 med Fru Mette Friis Iversdatter (1609—84). — Henrik Mund til Serridslevgaard (1601—75) med Fru Birgitte Mormand Eriksdatter † 1655. — Enevold Seefeld til Vosborggaard med Fru Hilleborg Daa Olufsdatter (1580—1654). — Hans Dyre til Boller † 1655 med sin 2. Hustru Fru Anne Maaneskjold Pedersdatter. — Jochum Beck til Gladsaxe † 1682 med sin 2. Hustru Fru Else Friis Christensdatter (1615—96). — Steen Bille til Hedegaard † o. 1660 med Fru Karen Skeel Ottesdatter † 1651. — Folmer Urne til Linderumgaard † 1663 med sin 2. Hustru Fru Dorte Kaas Nielsdatter † 1656. — Hans Juul til Skovgaard (1612—97) med Fru Lisbet Krag Nielsdatter (1621—59). — Hartvig Sachs til Tanderup † 1652 med Fru Lisbeth Skade Ottesdatter (1602—60). — Iver Lange til Bramminge † 1649 med Fru Inger Hvas Jensdatter. — Iver Kaas til Trolstrup (1586—1662) med Fru Sofie Krag Mogensdatter (1596, †1648 før Begravelsen). — Vogn Vognsen til Steenshede (1594—1650) med Fru Christence Rodsteen Pallesdatter † 1677. — Erik Lunov til Viskum med Sofie Høcken Didriksdatter. — Markvard Kaas til Tidemandsholm (1606—58) med Fru Anne Stygge Nielsdatter. — Mogens Kaas til Lyngholm † 1652 med Fru Margrethe Vestenie Eriksdatter. — Valdemar Skram til Sjelleskovgaard (1617—93) med Fru Kirsten Kaas Thomesdatter † 1700. — Jacob Krabbe til Væbnerholm med Fru Maren Lange Christensdatter (1577—1653). — Ove Lunov til Nystrup † 1652 med Fru Christence Dyre Iversdatter. — Gunde Rostrup til Starupgaard med Fru Kirsten Skram Jacobsdatter. — Jørgen Kruse til Kjærsgaard † 1666 med Fru Christence Dyre Jensdatter. — Laxmand Gyldenstjerne til Bjersgaard med Fru Margrethe Friis Albertsdatter. — Hans Wulff Unger til Ullerup (1596—1665) med Birgitte Kaas Clausdatter. — Niels Galde til Egebjerg † 1659 med Fru Barbara Krabbe Olesdatter til Herpinggaard. — Jørgen Navl til Odde † 1668 med Fru Dorte Kruse Lauridsdatter. — Knud Søffrensen til

Tridie med Berete Orning Nielsdatter. — Christen Lange til Hesselmed † 1658 med Fru Margrethe Worm Jørgensdatter † 1676. — Jørgen Kaas til Ulstrup (1617—98) med Fru Hedevig von Langen. — Ove Blik til Nør-Beg med Fru Anne Dyre Iversdatter. — Claus Dyre til Vingegaard † 1693 med Fru Edel Rodsteen Pallesdatter (1617—77). — Knud Galt til Viumgaard † 1650 med Fru Birgitte Juul Nielsdatter. — Anders Munk til Hedeaaas † 1672 med Fru Edle Krabbe Olufsdatter til Hjerpinggaard. — Laurids Ulfeldt til Egeskov (1605—59) med sin 2. Hustru Fru Else Parsberg Olufsdatter † 1674.

Enkemænd og Ungkarle i Jylland:

Erik Grubbe til Tjele † 1692, 1647 Enkemand efter Fru Maren Juul Iversdatter. — Verner Parsberg til Sødal † 1665. — Viffert Seefeld til Refsnæs † 1662. — Mogens Arenfeldt til Rugaard (1604—71), 1635 Enkemand efter Fru Else Bülow Jokumsdatter. — Jacob Grubbe til Grubbeholm † 1665, 1644 Enkemand efter Fru Ingeborg Kruse Enevoldsdatter. — Henrik Lange til Oldager † 1651, 1634 Enkemand efter Fru Ellen Skram Andersdatter. — Iver Lykke til Buderupholm † 1648 før Tilsigelsen, Enkemand efter Fru Anne Kaas Mogensdatter. — Just Friis til Vadskjærgaard † 1661. — Niels Friis til Farskov (1584—1651), Enkemand 1. efter Fru Dorthe Gyldenstjerne Mogensdatter til Restrup, 2. 1647 efter Fru Anne Sandberg Ulriksdatter til Lønstrup. — Niels Skade til Nørild. — Otto Skade til Kjørbygaard, 1648 Enkemand efter Fru Mette Quitzow Eilersdatter til Tanderup. — Wulf von Buchwald til Tvis † 1706. — Erik Høeg til Bjørnholm † 1673. — Bendix Breide til Dunslund, 1635 Enkemand efter Fru Magdalene Grubbe Jørgensdatter. — Christoffer Skade til Katstrup (1578—1654), Enkemand 1644 efter Fru Bodil Brun Jensdatter. — Erik Blik til Sønder-Beg † 1670. — Henrik Thott til Boltinggaard (1606—74), Enkemand 1. 1638 efter Fru Lisbet Huitfeldt Henriksdatter, 2. 1647 efter Fru Beate Rosenkrantz Holgersdatter. — Jens Hvas til Skjørt-

holdt, Enkemand efter N. N. Orning Vognsdatter. — Jochum Normann til Gundetved. — Iver Lykke til Buderupholm † 1648 3 Uger efter Begravelsen, Enkemand efter Fru Anne Kaas Mogensdatter. — Iver Dyre til Sø † 1651, Enkemand efter Fru Elsebet Galskyt Thomesdatter til Hvidstedgaard. — Mogens Kaas af Nebstrup. — Mogens Kaas til Lyngholm † 1652, Enkemand efter Fru Agathe von Mehlen Pallesdatter. — Eiler Gabrielsen (Akeleye) til Kaareholm † 1677. — Folmer Rosenkrantz til Halkjær. — Anders Mogensen (Vognsen) til Hesselt, Enkemand efter Kirsten Krabbe Godskesdatter. — Anders Kaas til Aalegaard (1601—59). — Enevold Kaas til Lyngholm. — Mourids Brun til Vindinggaard † 1663. — Kjeld Gyldenstjerne til Vosborg. — Predbjørn Gyldenstjerne til Møllerup. — Jacob Seefeld til Ovegaard. — Christian Friis til Voergaard. — Eiler Bille til Tirsbæk (1612—49). — Frands Rantzau til Estvadgaard. — Jørgen Munk af Haraldskjær † 1655. — Christian Skeel af Hammelmose † 1671. — Jesper Vognsen til Hestrup (1619—87). — Christen Lange af Bramminge † 1667. — Laurids Lunov til Overklit † 1665. — Henrik Krabbe af Damsgaard. — Morten Skinkel til Østergaard † 1679. — Jens Lange af Bramminge † 1655.

S j æ l l a n d:

Henrik Ramel til Bækkeskov (1601—53) med Fru Margrethe Skeel Ottesdatter. — Otte Brahe til Næsbyholm (1578—1651) med sin 3. Hustru Fru Anne Bild Nielsdatter † 1656. — Frederik Parsberg til Vognserup (1588—1653) med sin 2. Hustru Fru Sofie Kaas Mogensdatter (1612—63). — Otte Krafse til Egholm † 1670 som sin Slægts sidste Mand, med Fru Beate Ulfeldt Jacobsdatter (1614—64). — Vincens Bille til Gjorslev (1599—1662) med Fru Karen Grubbe Pedersdatter (1591—1658). — Joachim von Bredow til Aggersvold (1593—1660) med Fru Margrethe Laxmand Pedersdatter (1611—81). — Køn Joachim Grabow til Sørup † 1669 med Fru Anne Steensen Hansdatter. — Flemming Ulfeldt til Orebygaard

(1607—57) med Fru Anne Elisabeth von der Groeben til Gunderslevholm (1612—90). — Christoffer Pax til Torup † 1650 med Fru Hilleborg Bille Holgersdatter † 1660. — Peder Grubbe til Lystrup † 1668 med Fru Magdalene Friis Tønnesdatter (1621—77). — Henrik Lindenov til Gaunø (1614—53) med Fru Sidsel Lunge Jørgensdatter (1613—57). — Oluf Brockenhuus til Hjuleberg (1611—72) med Fru Karen Ulfeldt Jacobsdatter til Urup (1611—58). — Arend von der Kuhla til Løytved, Kongens Staldmester (1597—1658) med Fru Anne Vind Iversdatter † 1674. — Otte Krag til Voldbjerg (1611—66) med Fru Anne Rosenkrantz Holgersdatter (1619—88), begge begravede i Roskilde Domkirke. — Niels Parsberg til Eskildstrup (1620—74) med Fru Kirsten Kaas Mogensdatter (1616—84). — Knud Paslick til Rønnebæksholm † 1670 med Fru Oline Nettelholdt Gerlofsdatter til Ousgaard † 1655. — Christoffer Lindenov til Lindersvold (1612—79) med Fru Dorte Friis Tønnesdatter (1624—52). — Christoffer Gøye til Øxholt (1584—1652) med Fru Karen Lange Gundesdatter † 1657. — Jørgen Kaas til Østergaard † 1657 med Fru Karen Grubbe Jørgensdatter. — Ove Skade til Kjærbygaard (1609—64) med Fru Augusta Margrethe Marschalck Levinsdatter (1617—54). — Peder Vibe † 1658, adlet 1634, med Fru Cathrine Budde Frederiksdatter (1619—65).

Enkemænd og Ungkarle i Sjælland:

Sigvard Urne til Raarup (1603—61), 1646 Enkemænd efter Fru Helvig Lindenov Hansdatter til Julskov. — Rønnov Bille til Sandbygaard (1608—57), 1645 Enkemænd efter Fru Lisbet Krabbe Mogensdatter. — Oluf Daa til Holmegaard (1606—67), 1648 Enkemænd efter Fru Anne Brahe Tygesdatter. — Christen Skeel til Vallø (1603—59), 1645 Enkemænd efter Fru Birgitte Rud Corfitsdatter. — Venzel Rothkirck til Krøgsgaard (1597—1655), 1646 Enkemænd efter Fru Kirsten Reedtz Frederiksdatter. — Otto Pogwisch til Tyrrestrup † 1684.

F y e n.

Steen Bille til Kjærsgaard (1606—72) med Fru Birgitte Kruse Enevoldsdatter † 1665. — Gregers Høeg til Rørbæk med Fru Lisbet Rodsteen Markvordsdatter. — Falk Gøye til Hvidkilde (1602—53) med Fru Karen Bille Marquardsdatter (1598—1670). — Casper Due til Rønninge Søgaard, adlet 30. Dec. 1641 † 1676 med Fru Birgitte Oldeland Hansdatter til Ølstedgaard. — Henrik Podebusk til Kjørup (1598—1657) med Fru Sidonie Marie Friherreinde von Einsiedel Abrahamsdatter † 1673. — Claus von Uck til Lammehave med Fru Marie Quitzow Eilersdatter. — Erik Quitzow til Sandager (1616—78) med Fru Susanne Juel Jensdatter † 1685. — Joachim von Buchwald til Langesø med sin 2. Hustru Fru Margrethe Wensin Bendixdatter. — Henrik Gyldenstjerne til Svanholm (1594—1669) med Fru Lisbeth Podebusk Clausdatter † 1680. — Eiler Høeg til Dallund † 1660 med Fru Else Krabbe Tagesdatter (1608—55). — Jørgen Schult til Finsstrup (1593—1652) 1642 naturaliseret dansk Adel, med Fru Anne Margrethe von Gøtzen (1611—84). — Henning Pogwisch til Hollufgaard (1611—64) med Fru Karen Marsvin Pedersdatter (1614—49). — Henrik Lange til Fuglsig (1611—71) med Fru Anne von Ahlefeldt Asmusdatter til Rygaard (1611—55). — Claus Sested (Sehested) til Høigaard (1612—49) med Fru Christence Lindenov Hansdatter til Ørslevkloster (1615—81). — Laurids Skinkel til Gjerskov † 1670 med sin 2. Hustru Fru Sofie Parsberg Vernersdatter (1611—70). — Predbjørn Banner til Ringstedgaard (1624—66) med Fru Ellen Rosenkrantz Axelsdatter (1619—83). — Baltzer Levin von Mühlheim, Enkemand. — Markor Rodsteen til Lundsgaard (1619—70) med Fru Vibeke Friis Tønnesdatter † 1666. — Niels Friis til Hesselager † 1658 med Fru Ingeborg Parsberg Vernersdatter † 1679.

Enkemænd og Ungkarle i Fyen:

Hr. Henning Walkendorff til Glorup (1595—1658), Enkemand efter Fru Anne Barnekow Christensdatter (1606—

48). — Eiler Bille til Nakkebølle (1604—49). — Claus Urne til Sellebjerg, 1635 Enkemand efter Fru Sidsel Laxmand Steensdatter. — Herman Kaas Frandsen. — Peter Brockenhuus til Nørskov † 1676. — Henrik Oldeland til Stamhuset Rydal (1615—56). — Eiler Evert Banner til Ringstedgaard † 1700. — Axel Brahe til Eskebjerg (1622—66). — Anders von Aschersleben til Jerstrup. — Emmike Petersen von Deden til Nørgaard. — Ebbe Rosenkrantz til Bramstrup.

Laaland og Falster:

Jobst Friedrich von Papenheim † 1649 med Fru Regitze Urne Knudsdatter til Søholt (1608—79). — Erik Kaas til Bremersvold med Fru Susanne Jensdatter Sparre (1624—50). — Erik Steensen til Søllested med Fru Barbara Mormand Eriksdatter til Bramslykke. — Lave Bille til Havnellykke (1607—79) med Fru Pernille Marsvin Ottesdatter (1608—50). — Otto Quitzow til Elved † 1655 med Fru Ingeborg Lange Iversdatter. — Christoffer Steensen til Grimsted † 1657 med Fru Berte Mormand Eriksdatter til Bontofte. — Lave Beck til Førlev (1614—59) med Fru Margrethe Grubbe Jørgensdatter (1620—96).

Enkemænd og Ungkarle i Laaland og Falster:

Erik Rosenkrantz til Rosenholm (1612—81), 1647 Enkemand efter Fru Margrethe Skeel Albertsdatter. — Rudbeck Pors til Øllingsø. — Claus Pors til Øllingsø (1617—60). — Gabriel von Rensberg til Arensdorff (1594—1661), Enkemand efter Fru Hedevig Marie von Reckentin.

Langeland:

Vincens Steensen til Steensgaard (1592—1659) med Fru Anne Holck Ditlevsdatter (1602—60). — Erik Kaas til Lindskov † 1670 med Fru Kirsten Gaas Nielsdatter til Hjortholm (1611—77). — Niels Harboe til Egelykke med sin 2. Hustru Fru Karen Urne Hansdatter † 1653.

Skaane og Blekinge:

Niels Krabbe til Skjellinge (1603—63) med Fru Lisbet Rud Corfiitsdatter † 1649. — Hr. Falk Lykke til Skovgaard † 1650 med Fru Kirstine Rantzau Fransdatter. — Palle Urne til Gyllebo † 1660 med Fru Thale Ulfstand Melchiorsdatter † 1665. — Henrik Lindenov til Øfvedskloster † 1673 med Fru Beate Ulfeldt Christoffersdatter. — Knud Gabrielsen Akeleye til Krenkerup og Hjulerød med sin 2. Hustru Fru Dorothea Munk Frederiksdatter. — Holger Rosenkrantz til Frolinge † 1658 med Fru Vibeke Thott Corfiitsdatter til Sanderup. — Jørgen Urup til Verpinge med Fru Anne Ulfstand Axelsdatter. — Enevold Kruse til Engelstoft † 1660 med Fru Marie Margrethe Arckell † 1653. — Corfiits Gabrielsen Akeleye til Ullerup med Fru Berete Mikkelsdatter (Gynge) til Bjørnstrup. — Bjørn Maccabæus til Ettrup med Fru Helvad Akeleye Corfiitsdatter. — Eiler Holck til Gjedsholm (1595, † i Nov. 1648, vel før Begravelsen) med Fru Rigborg Bille Steensdatter. — Claus Gagge til Drageholm † 1657 med Fru Sofie Pors Rudbæksdatter † 1655. — Jacob Grubbe til Røgle (1610—87) med Fru Hilleborg Daa Clausdatter (1618—62). — Iver Krabbe til Vegholm (1602—66) med Fru Karen Marsvin Ottesdatter † 1680. — Volf Hieronymus von Kratz til Duegge † 1657 med Fru Sofie Ramel Henriksdatter. — Christoffer Mormand til Esperød † 1659 med Fru Ellen Ulfstand Holgersdatter (1602—55). — Jørgen Snabe til Snabesholm med Fru Maren Mormand Jørgensdatter. — Axel Urup til Bæltebjerg (1601—72), sin Slægts sidste Mand, med Fru Sidsel Grubbe Knudsdatter † 1691. — Staller Kaas † 1656 med Fru Regitze Bølle Clausdatter til Rosendal (1609—1672). — Ebbe Ulfeldt til Øfvedskloster (1616—82) med Frøken Hedvig (1626—89), Christian IV's Datter med Christine Munk. — Knud Ulfeldt til Svendstrup † 1657 med sin 2. Hustru Fru Edel Rosenkrantz Jacobsdatter til Totterupholm † 1684. — Otte Thott til Næs (1607—56) med sin 2. Hustru Fru Dorthé Rosenkrantz Holgersdatter † 1666. — Jochum Gersdorff til